

Ádám Borbála

Egy kisiskola mindennapjai

„A tanárok energiája az iskola, a közösség és az egész ország egyik legféltettebb kincse – kellene, hogy legyen.”

(Csermely Péter)

Egy iskola krónikájának régi, kissé megsárgult lapjait forgatva az ember eltűnődik, vajon mi vezethet el odáig, hogy egy iskola a bezárás szélére kerüljön. Maga a megszüntetés ténye is fájdalmas veszteség egy község életében, de még megdöbbentőbb, ha nagy múltú iskolák kapujára készülnek lakatot tenni.

Az Izsai Döme Károly Magyar Tannitási Nyelvű Alapiskola az utóbbiak közé tartozik. Megalapítása régebbi időkre nyúlik vissza, hiszen az iskola már a 18. században a község szerves részét alkotta. Az első feljegyzések szerint 1780-ban alapították az iskolát, vannak azonban olyan források is, amelyek már a század első felére utalnak. Az iskola névadója – Döme Károly plébános – 1800-ban került Izsára. Az itt töltött évek alatt tanítói feladatokat is ellátott. Végrendelésében egy alapítványt hozott létre, amelyben anyagi segítséget nyújtott a rászorulóknak, hozzájárult az iskola karbantartásához és a felszereltségéhez. A következő századokban az intézmény túlélte mindent: a háborús éveket, a politikai viharokat, de természeti katasztrófát is. Az 1700-as évek óta azonban mindennap becsengettek Izsán. 2013-at írunk.

„Ti hova íratjátok a gyermeket? A helyi iskolába vagy viszitek a városba?” – kérdezzetik az ismerős szülők egymástól. A válasz ritkán határozott. A faluban élő többgyermekes család-

doknál nagyon sok körülmény befolyásolja a választást. Milyen előnyökkel bír, és vajon milyen hátrányokkal küzd egy falusi kisiskola? A létszám az intézmény alfája és omegája. Ez elsősorban társadalmi probléma. Az alacsony gyermeklétszám nemcsak az intézményt veszélyezteti, de hosszú távon a község fennmaradására is hatással van. Érdekes probléma ez, ugyanis ha nem vesszük figyelembe a társadalmi és gazdasági tényezőket, ez az oktatás szempontjából kimondottan előny. Kevés olyan pedagógus vagy szülő van, aki hátrányként kezelné az alacsony osztálylétszámot. Ennek köszönhetően a tehetséggondozás, az egyéni felzárkóztatás gond nélkül megvalósul. Az Oktatásügyi Minisztérium Izsán a felső tagozat megszüntetését és az alsó tagozatos osztályok összevonását javasolta. Ez utóbbi egy évfolyamban meg is valósult, oktatási szempontból azonban ez nem jelent különösebb problémát. A diák megtanul önállóan dolgozni, a tanárból pedig kihozza a legtöbbet, mivel rákényszerül a differenciált oktatásra. Az sem hátrány, ha hallják a diákok a másik osztály tananyagát. Az alacsony létszám hatással van a diákok egymás közötti és a tanár-diák közötti kapcsolatára is. Az a tanár, aki megtapasztalhatta a nagy iskola életét is, meglepődve érezheti, hogy egy nagy családba érkezett. A te problémád az én problémám is,

a te örömed az enyém is. Nem elhanyagolandó ez, a nagyobb iskolákban ritkán valósítható meg. A nagyobb diákok együtt élnek a kicsikkel. Az iskola által szervezett programokon, tanulmányi kirándulásokon az összes tanuló részt vesz, ahol természetes az egymásra figyelés. Hogy mennyire lényeges ez, ki sem fejezhető igazán, csak érezhető, mikor például egy erdei kiránduláson a kicsik ott topognak a nagyobbak között, akik el-elkapják a kezüket, ha megcsúszni látják őket. Tagadhatatlan: az érzelmek küzdenek a számokkal.

Ez a közösségmegtartó erő az izsai iskolában szinte kézzel fogható. A falu kiemelkedően gazdag kulturális életében meghatározó szerepük van az itt tanuló diákoknak. A hagyományörzés az életük része, a diákok gondolkodásmódja, felelősségtudata és értékítélete ebben a szellemiségben fejlődik. Emellett az iskola felveszi a versenyt a közeli Komárom nagy iskoláival is. Nincs olyan év, hogy a diákok ne szerepelnének sikeresen a különböző járási és kerületi tanulmányi versenyeken. A továbbtanulási esélyek semmivel sem kisebbek, mint a városi iskolákban, a diákok többsége bekerül az általuk választott középfokú intézményekbe. Az iskola mellett működő óvoda felkészíti a gyerekeket a tanulásra, így a kicsik életében kialakult napirend, a családi környezet adta biztonság folytonossága is megmarad.

A gazdasági szakemberek szerint a kisiskolák kora leáldozóban van, az intézményeket anyagilag ellehetetlenítik. A bezárás állandó fenyegetettségének légkörében mindannyiunknak fel kell tenni a kérdést, hogy érdemes-e a csemetéinket kitenni a napi szintű oda-visszautaztatásnak, a megszokott környezetéből való kiragadásnak. Az izsai iskola csak egyike azon 13 magyar tannyelvű iskolának, amelyet megérintett a bezárás veszélye. Hasonló cipőben jár Baka, Nagyszarva, Felsőpatony, Felbár, Deáki, Alsóbodok, Pozba, Pográny, Nagycétény, Fűr, Érsekkéty és Palást. Ezekben a községekben tudják, egy kisiskola visszafordíthatatlanul megszűnik, ha a szülők elviszik a gyermekeket. De fennmarad, ha felelősséget vállalunk érte. Mert „embernek lenni pontosan annyit jelent, mint felelősnek lenni. Érezni, hogy a kövel, melyet lehelyezel, a világot építed tovább.” (de Saint-Exupéry)